

Dobrá praxe

Vyhodnocení důvěryhodnosti právnických a fyzických osob

Janusz Konieczny a Petr Fojtík
březen 2020

Shrnutí

Předkládaný odborný materiál shrnuje základní analytické vstupy pro výběr osob, které jsou zvažovány k výkonu funkce například do orgánů české státní správy, společností vlastněné státem či městy/obcemi, orgánů privátních společností, neziskových organizací, struktur politických stran a dalších zájmových sdružení. Jedná se o tzv. best practices v procesu vyhodnocování důvěryhodnosti fyzické nebo právní osoby se základním cílem vyloučit potenciální rizika před nebo při samotném výběrovém řízení.

Je základní povinností každé organizace vytvořit a uplatňovat řádné a účinné mechanismy, které zajistí, že její vedení, personál a spolupracovníci budou mít potřebnou důvěryhodnost. Dosavadní zjištění jsou taková, že v odborném diskurzu chybí podobný typ materiálu, který by mohl být využíván napříč institucemi bez ohledu na jejich přesah, velikost nebo finanční obrat. Neblahá zkušenost s „dosazováním lidí na míru“ ve výsledku poškozují nejen reputaci instituce, ale zároveň přináší i významné finanční ztráty.

Cílem tohoto dokumentu je sdílet dosavadní zkušenosti s procesy zjišťování důvěryhodnosti mající za cíl eliminovat rizika. Jedná se o detekci rizikových faktorů jako indikátorů vedoucích k hlubší analýze s cílem objasnit důvěryhodnost dané fyzické nebo právní osoby. Mezi tyto faktory rizikovosti řadíme zejména trestněprávní minulost, účast v závažných kauzách, střet zájmů, zatajování důležitých informací a další. Dokument dále představuje základní a také komplexní návod jak tyto rizikové faktory správně ověřit a posoudit s využitím mediálního archivu, databáze příjemců dotací, centrální evidence exekucí, analytických nástrojů s vizualizací propojení vazeb a dalších.

Tento manuál slouží ve veřejném zájmu široké paletě obsazovaných pozic pro výše zmíněné instituce s cílem zamezit dosazení osob s nedůvěryhodnou minulostí či rizikovými faktory. Přidanou hodnotou tohoto odborného materiálu je fakt, že byl připomínkován nezávislými organizacemi, které se problému korupčního jednání v procesu výběrového řízení dlouhodobě věnují a mají tedy rovněž bohaté zkušenosti včetně mezinárodního srovnání.

Dokument byl po odborné stránce konzultován a připomínkován občanským sdružením Oživení, které se kontinuálně již 20 let věnuje tématům korupce, střetu zájmů a vyšší transparentnosti na všech úrovních veřejné správy.

Obsah

Shrnutí	1
Obsah	2
1. Úvodní informace	4
1.1 Proč je vyhodnocování důvěryhodnosti osob nezbytné?	4
1.2. Jak správně přistupovat k hodnocení důvěryhodnosti osob?	4
1.3 Rizikové faktory	4
1.4 Rozsah prověřovaných osob	5
1.5 Kategorizace prověřovaných osob	6
1.6 Doporučení pro nakládání se zjištěnými informacemi	6
2. Základní postupy pro vyhodnocení důvěryhodnosti fyzické a právnické osoby	8
2.1 Identifikace subjektů prověřování zkoumané právnické či fyzické osoby	8
2.2 Analýza subjektů prověřování v mediální databázi (případně minimálně pomocí vyhledávače Google)	8
2.3 Prověření projevů ve veřejném prostoru	8
2.4 Vyhodnocení informací	9
3. Komplexní postup pro vyhodnocení důvěryhodnosti fyzické a právnické osoby	10
3.1 Obchodní rejstřík	10
3.2 Mediální archiv	10
3.3 Katastr nemovitostí	10
3.4 Hlídač státu – registr smluv	10
3.5 Profil zadavatele, věstník veřejných zakázek, vsechnyzakazky.cz	11
3.6 Sociální sítě	11
3.7 Databáze příjemců dotací	11
3.8 Centrální evidence exekucí	12
3.9 Využití zákona o svobodném přístupu k informacím	12
3.10 Nástroje pro vizualizaci vztahů (profesionální nástroj TOVEK, BIZGUARD nebo CRIBIS)	12
3.11 Politické angažmá	12
3.12 Reference	
3.13 Stránky Úřadu pro dohled nad financováním politických stran a politických hnutí	123

3.14 Centrální registr oznámení veřejných funkcionářů, Opendata, Záznamy z jednání zastupitelstva, rozklikávací rozpočty a další zdroje	13
Přílohy	14
Příloha 1: Vyhledávání v obchodním rejstříku dle fyzické osoby	14
Příloha 2: Vytvoření základní struktury vazeb	14
Příloha 3: Ukázka vyhledávání v mediální databázi	15
Příloha 4: Ukázka využití Hlídače smluv ve vztahu k závažným nedostatkům zveřejněných smluv	15
Příloha 5: Ukázka vizualizace vazeb prostřednictvím nástroje TOVEK	16

1. Úvodní informace

1.1. Proč je vyhodnocování důvěryhodnosti osob nezbytné?

Vyhodnocení důvěryhodnosti osob je z obecného pohledu dnes již standardním nástrojem v rámci procesu výběrového řízení pro širokou škálu pozic. Na důležitosti nabývá především v souvislosti s obsazováním významných vysokých funkcí ve státní správě, firmách vlastněných státem nebo městy, ale i v privátním nebo neziskovém sektoru.

Podle Kodexu řízení a správy společností, který vydalo Ministerstvo financí, by organizace měly vytvořit a uplatňovat řádné a účinné mechanismy pravidelného posuzování důvěryhodnosti, zkušeností a řízení a nezávislosti členů volených orgánů a voleného orgánu jako celku.¹

Obecně je potřeba říct, že se podmínky v České republice významně neliší od mezinárodních požadavků v procesu tzv. background check, což například dokládá analýza „A Global Guide to Background Checks“ společnosti Mayer Brown z roku 2015.² Nicméně její pověst v procesu výběru osob do významných funkcí je poznamenána (např. v rámci státní správy) negativními zkušenostmi spojenými s korupčním a netransparentním jednáním a také poněkud laxním přístupem k systémovým nedostatkům.

Na druhou stranu lze najít poměrně výrazný prostor ke zlepšení s cílem eliminovat potenciální rizika, která jsou s výběrem nedůvěryhodné osoby spjata, na minimum. Tento manuál nesoucí název *Dobrá praxe: Vyhodnocení důvěryhodnosti právnických a fyzických osob* je vytvořen tak, aby cíle eliminace rizik spojených s výběrem nedůvěryhodné osoby bylo dosaženo v co nejvyšší možné míře.

Je určen jednak pro široké spektrum institucí operujících ve státní správě (ústřední orgány státní správy, územní orgány státní správy apod.), dále společnostem a firmám ve vlastnictví státu/města, privátnímu i neziskovému sektoru, ale i jiným, subjektům, kterým záleží na profesionálním personálním obsazení. Podcenění této otázky může vést k poškození dané instituce, k jejímu ochromení a omezení samotného fungování.

1.2. Jak správně přistupovat k hodnocení důvěryhodnosti osob?

V úvodu je nutné si uvědomit, že nejsou pouze dva možné závěry při hodnocení osoby – tedy, že osoba buď disponuje riziky, a je tudíž hodnocena jako nedůvěryhodná, anebo jimi nedisponuje.

Hodnocení je prováděno s určitým odborným odhadem na základě analýzy rizik při využití všech dostupných informací. Nelze proto vždy garantovat, že hodnocená osoba, která je v danou chvíli doporučena jako důvěryhodná se v budoucnu zachová vždy takovým způsobem, který bude potenciální rizika s určitostí eliminovat. Analogicky je nutné zahrnout i variantu, že daná osoba se může očistit.

1.3. Rizikové faktory

Trestněprávní minulost – v případě, že osoba je podezřelá nebo obžalovaná ze spáchání trestného činu či dokonce nepravomocně či pravomocně odsouzená, tak představuje značné riziko a je nevhodná pro výkon

¹ Ministerstvo financí: Kodex řízení a správy společností (2018), bod 3.3. Dostupný online:

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2019/kodex-spravy-a-rizeni-spolocnosti-cr-201-34812>

² Pro více informací zde: <https://www.mayerbrown.com/en/perspectives-events/publications/2016/04/a-global-guide-to-background-checks>

funkce, pro kterou je důležitá důvěryhodnost. Pochopitelně, že takováto zjištění je nutné za daných okolností posoudit v kontextu a to i s přihlédnutím na charakter trestného činu a také princip presumpce nevinny.

Účast v závažných kauzách – nejčastějším obranným argumentem kontroverzních osob je tvrzení, že nebyly pravomocně odsouzené. Ovšem již pouhá účast na závažných kauzách může být dostatečným důvodem pro vyhodnocení této osoby jako osoby nesoucí značná rizika nedůvěryhodnosti pokud je např. dána její odpovědnost vyplývající z řídicí pozice.

Vazba na nedůvěryhodné osoby – při hodnocení je nutné vzít v potaz i vazbu na jiné „problematické“ osoby. Pokud by například zkoumaná osoba dlouhou dobu spoluvlastnila společnost společně s např. odsouzených a uprchlým Radovanem Krejčířem, tak se jedná o jasný varovný signál pro další hodnocení. Z tohoto důvodu je nutné hodnotit rovněž okolí zkoumané osoby.

Střet zájmů – transparentnost a důvěra jsou pilířem vyspělé společnosti, a proto je nutné učinit kroky, aby osoby spjaté s pozicemi, které si to žádají, nebyly ve střetu zájmů bez ohledu na to, zda-li jsou důkazy o případném zneužití střetu zájmů.

Projevy extremismu – projevy extremismu jsou rizikové, zcela nepřijatelná je účast a podpora hnutí směřujících k potlačování lidských práv a svobod, a tudíž šíření takových názorů lze považovat za potenciální riziko dané osoby z hlediska vnitřní integrity.

Sdílení dezinformační portálů – navzdory tomu, že moderní společnost je pod značným informačním tlakem, je nutné, aby osoby pracující s důležitými informacemi byly schopné rozlišovat mezi informacemi, které jsou pravdivé a nepravdivé. Musí se řídit tím, kdo je autorem informace, na jakém portálu je zveřejněna a jak je zdrojovaná. Šíření dezinformací či dokonce poplašných zpráv je opět vyhodnoceno jako problematické. Pokud je mystifikace publika vědomá a záměrná, lze danou osobu vyhodnotit i jako manipulátora.

Prokazatelné porušení principů instituce, kterou daná osoba reprezentuje – každá osoba je odpovědná za svoje vyjádření bez ohledu na to, zdali je učiněno na sociálních sítích nebo v médiích. Za tyto názory a postoje je každá osoba plně odpovědná a pokud jimi dochází k porušení “dobrého jména” subjektu, za který vystupuje, tak se opět jedná o potenciální riziko s možností opakování v budoucnu.

Zadlužení osoby a exekuce – samotná existence dluhů či exekucí není automaticky důvodem k vyloučení kandidáta či prohlášení osoby za nedůvěryhodnou. Vždy je nutné se seznámit s důvody exekuce a snahami o jejich řešení. Exekuce může být výsledkem nedbalosti nebo podvodného jednání. Na druhou stranu se může jednat i o případ, kdy osoba je naopak obětí podvodu, což je často způsobeno i naivitou a přílišnou důvěrou vůči neznámým osobám.

Účast na neetickém podnikání či nemravné činnosti – některé činnosti mohou být sice v souladu se zákonem, nicméně hrubě v rozporu s etikou – například obchodování s chudobou, pořádání předváděcích akcí (viz. “šmejdi”) či podnikání s nemravnými rychlopůjčkami.

Zatajení důležitých informací – zatajení důležitých informací i ve vztahu ke své vlastní minulosti může vést v uvedení v omyl. Zatajení informací v životopise například o svém podnikání je nepochybně problematické.

1.4. Rozsah prověřovaných osob

Mezi osoby, na které je vhodné vztahovat tento manuál z hlediska jejich důvěryhodnosti, řadíme zejména:

- osoby nominované (nejen) do vedení institucí v rámci české státní správy;
- osoby nominované (nejen) do vedení a orgánů firem a společností, které jsou ve vlastnictví státu, měst a obcí;

- osoby nominované (nejen) do vedení a orgánů privátních firem a společností;
- osoby nominované (nejen) do vedení a orgánů neziskových a jiných organizací;
- kandidáti, kteří jsou voleni do funkcí Poslaneckou sněmovnou nebo Senátem (např. členové Rady České televize, členové Rady Českého rozhlasu apod.);
- osoby v pracovním (nebo jiném) vztahu k politickým stranám;
- političtí kandidáti a ideálně i členové politických stran.

1.5. Kategorizace prověřovaných osob

Vzhledem k tomu, že vyhodnocení důvěryhodnosti zkoumaných osob probíhá spíše na úrovni kvalitativních charakteristik, tak nelze hodnocení škálovat podle nějaké matematické formule, která by jednoznačně řekla, zda je či není osoba důvěryhodná. V případě, že zkoumaná osoba disponuje některou či dokonce některými výše zmíněnými faktory rizikovosti, lze usoudit a předpokládat potenciální rizika, která mohou plynout pro výkon dané funkce. Nicméně z hlediska nastavení základních pravidel je nutné nastavit určité (pro některé případy) proměnlivé parametry, podle kterých lze prověřované osoby rozdělit do následujících kategorií:

- A. Osoba bez zjištěných rizik** – v případě, že prověřovaná osoba **nedisponuje žádnými faktory rizikovosti** a neexistuje ani základní předpoklad, že by jimi měla v blízké budoucnosti disponovat, **lze tuto osobu vyhodnotit jako důvěryhodnou.**
- B. Osoba s výhradami** – v případě, že prověřovaná osoba **disponuje faktory rizikovosti ovšem méně závažného charakteru** (např. uvalení exekucí v minulosti) nebo jimi nedisponuje, ale mohou zde být jiné nezodpovězené otázky, **lze tuto zkoumanou osobu vyhodnotit jako osobu s výhradami a přistupovat k ní s obezřetností.**
- C. Osoba se zjištěnými riziky** – v případě, že prověřovaná osoba **prokazatelně** disponuje **faktory rizikovosti**, tak i navzdory snaze dané osoby o podrobné vysvětlení a “vedení věcí na pravou míru” (např. prostřednictvím doporučení všeobecně respektované osoby apod.) **lze mít značné pochybnosti o zkoumané osobě a její důvěryhodnosti**, a proto je vyhodnocena jako s velkými riziky **nedůvěryhodnosti.**
- D. Nedůvěryhodná osoba** – v případě, že prověřovaná osoba **prokazatelně** disponuje několika **závažnými faktory rizikovosti** (jako je například trestněprávní minulost spojená s neetickým podnikáním, insolvenčními či kauzou velkého rozsahu), které jsou navíc podpořeny např. nedostatečným vysvětlením či uváděním druhou stranu v omyl. **Lze mít tudíž dostatečně závažné pochybnosti o zkoumané osobě a její důvěryhodnosti**, a proto je vyhodnocena jednoznačně jako **nedůvěryhodná.**

Je potřeba podotknout, že k vyhodnocování jednotlivých kategorií je potřeba přistupovat s co největší mírou citlivosti, v rámci celkového kontextu, jakož i zohlednit další specifické okolnosti, které se mohou případ od případu lišit a zohlednit důvěryhodnost zdrojů. Vyhodnocení by mělo být dostatečně zdůvodněno a pochopitelně by mělo obsahovat i jméno autora.

1.6. Doporučení pro nakládání se zjištěnými informacemi

Je potřeba zdůraznit, že níže uvedený způsob prověřování osob při procesu obsazování pozic má být především ve veřejném zájmu s cílem vybrat kompetentní a relevantní osoby na jedné straně a zároveň eliminovat potenciální rizika na straně druhé.

Je také potřeba zajistit, aby dotčená instituce při procesu prověřování zajistila taková pravidla, která budou v souladu s ochranou osobních údajů a dále nakládala s povahou zjištěných informací podle interních pravidel dané instituce, která budou v souladu s platnou českou legislativou. V neposlední řadě je nezbytné posuzovat

zjištěné informace způsobem, který prověřované osobě zajistí možnost se s vyhodnocenými závěry seznámit a umožnit jí způsob případné obhajoby.

V rámci výběru osob (nominace) je pak zodpovědností výběrové komise, aby s uchazečem dohodla, jakým způsobem bude případné riziko střetu zájmů nebo jiná výhrada řešeno či zmírněno.

2. Základní postupy pro vyhodnocení důvěryhodnosti fyzické a právnické osoby

Níže uvedený postup je značně zjednodušeným procesem, který je zaměřen především na mediální databázi a poskytuje tedy pouze základní obrysy ve vztahu k důvěryhodnosti fyzické nebo právnické osoby. Na druhou stranu umožňuje zachytit nejvíce viditelná rizika. Pro podrobné vyhodnocení osoby je ovšem vhodné využít seznam nástrojů viz kapitola 3.

2.1. Identifikace subjektů prověřování zkoumané právnické či fyzické osoby

V prvním kroku je nutné využít obchodní rejstřík a identifikovat subjekty prověřování zkoumané osoby. Pokud zkoumáme fyzickou osobu, pak využijeme vyhledávač obchodního rejstříku určený pro vyhledávání fyzických osob na adrese <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-šosoba>. Důležité je uvést v základním formuláři zobrazení platných i již neplatných informací (viz **Příloha 1**).

V případě, že vyhledávač zobrazí právnické osoby, ve kterých fyzická osoba figuruje (či figurovala), tak je nutné tyto právnické osoby zohlednit s uvedením doby, kdy tato funkce byla vykonávána. Dále je potřeba identifikovat fyzické osoby, které v dané společnosti působily ve stejné době jako zkoumaná fyzická osoba a především je nutné se pokusit dohledat skutečné vlastníky těchto společností. V situaci, že tito vlastníci nejsou uvedeni v základním výpisu společnosti v obchodním rejstříku, tak je potřeba pokusit se je dohledat ve sbírce listin této společnosti (např. ve výroční zprávě, příloze účetní závěrky, zápise z mimořádného jednání valné hromady apod.). Pokud vlastníkem právnické osoby je další právnická osoba, pak je neodkladně analogicky pokračovat v tomto zkoumání.

Všechny tyto fyzické a právnické osoby (včetně zkoumané osoby) jsou subjekty, které je nutné následně prověřit. Výsledkem této fáze může tedy být nalezení několika právnických a fyzických osob. Pro přehlednost je vhodné tyto osoby rozkreslit do mapy/ pavouka s uvedením časových údajů a dalších pomocných informací.

Ukázka zkoumání vybrané osoby (a tedy i určení subjektů prověřování) znázorňuje **Příloha 2**.

2.2. Analýza subjektů prověřování v mediální databázi (případně minimálně pomocí vyhledávače Google)

V této fázi uvedené fyzické nebo právnické osoby je nutné podrobit zkoumání v mediální databázi (anebo minimálně skrz vyhledávač Google). Jednotlivé fyzické nebo právnické osoby je proto nutné vyhledávat buďto v samostatném znění anebo ve spojení se slovy signalizující podezření: korupce, kauza, úplatek, odsouzení, daňový únik apod. Je nutné se dále zaměřit na zjištění, která vytvářejí rizikové faktory (viz **Příloha 3**).

2.3. Prověření projevů ve veřejném prostoru

V současné době téměř každý občan zanechává své stopy ve veřejném prostoru, a to minimálně prostřednictvím sociálních sítí, diskuzních fór nebo v médiích. Proto je vhodné se seznámit s názory a stanovisky zkoumané osoby, které mohou doložit úzké provázání s problematickými osobami, zatajované důležité informace případně příklon k extremismu apod. (viz kapitola rizikové faktory).

2.4. Vyhodnocení informací

Precizní práce s informacemi je nezbytná. Znepokojující informace je nutné posoudit ve vztahu k rizikovým faktorům. Věrohodnost těchto informací se řídí 3 základními pravidly: a) autor informace, b) médium, na kterém byla informace zveřejněna, c) zdrojování informací. Dále je vhodné získat vždycky původní a nikoliv zprostředkovaný zdroj těchto informací. Dále je vhodné využít osoby s místní znalostí a doplnit tak vyhodnocování informací.

3. Komplexní postup pro vyhodnocení důvěryhodnosti fyzické a právnické osoby

Pro komplexní prověření osoby jsou důležité analytické schopnosti a umění využít nejrůznější nástroje. Samozřejmostí jsou pak kroky uvedené v kapitole 2 týkající se základního prověření osoby.

3.1. Obchodní rejstřík

Na oficiálním a specializovaném informačním portále veřejné správy (justice.cz), který sdružuje informace ze soudnictví v České republice, naleznete již výše zmíněný obchodní rejstřík (or.justice.cz). Obchodní rejstřík slouží k vyhledávání potřebných informací o zkoumaných osobách, resp. subjektech, se kterými daná osoba má nějaký obchodní vztah. Zadávejte IČO nebo obchodní jméno hledaného subjektu.

Naleznete zde primárně úplný výpis z obchodního rejstříku daného subjektu (datum vzniku, historie názvu, předmět podnikání, personální obsazení statutárních orgánů, vlastnictví atd.) a dále sbírku listin (zakladatelské dokumenty, účetní závěrky, výroční zprávy atd.). Sbírkou listin se občas podceňuje, a přitom lze tam často dohledat cenné informace. Na základě účetní závěrky lze zpracovat finanční analýzu a v příloze účetní závěrky dohledat informace o vlastnících společnosti, kteří nejsou uvedeni v základním výpisu.

3.2. Mediální archiv

Pro základní rešerši mediálního archivu doporučujeme dostupné a relevantní zpravodajské servery. V případě vyhledávání hledaného textu přes vyhledávač doporučujeme pro přesnější zadání použít uvozovky (např. "najdu to, co hledám"). Pro další typy pokročilého vyhledávání doporučujeme např.: <https://napoveda.seznam.cz/cz/fulltext-hledani-v-internetu/pokrocile-vyhledavani/#fraz>

V případě možností lze doporučit (placené) mediální archivy, ve kterých lze snadněji a přehledněji hledat zkoumaný dotaz/ subjekt/ osobu v průběhu času. Jedná se například o: <https://www.newtonmedia.cz/cs/sluzby/archiv>, <https://www.anopress.cz/vyhledavani-v-databazi> apod. (viz **příloha 3**).

3.3. Katastr nemovitostí

Nahlížení do katastru nemovitostí umožňuje získávat některé vybrané údaje týkající se vlastnictví parcel, staveb, jednotek (bytů nebo nebytových prostor) a práv stavby, evidovaných v katastru nemovitostí ve vztahu ke zkoumané osobě. Vyhledávání v katastru nemovitostí je dostupné zde: <https://nahliznidokn.cuzk.cz/>. Pohodlnější vyhledávání majitelů parcel, staveb, jednotek atd. lze provést prostřednictvím mapové aplikace <https://www.ikatastr.cz/>, kde lze majitelé dohledávat přímo podle mapy resp. parcely/ stavby atd.

Využit lze i placenou verzi přístupu ke katastru nemovitostí, která umožňuje řadu důležitých funkcionalit včetně zobrazování přehledu vlastnictví dle fyzických a právnických osob s pohledem do minulosti.

3.4. Hlídač státu – registr smluv

Registr smluv (<https://smlouvy.gov.cz/>) a zejména jeho nadstavba Hlídač státu (www.hlidacstatu.cz) slouží jako databáze a vyhledávač uzavřených smluv, které jsou archivovány dle zákona o registru smluv. Jedná se tedy o uzavřené smlouvy zejména ve vztahu k veřejným zakázkám, finančním podporám, nájemním smlouvám či například sponzorským darům. Hlídač státu je navíc komplexní portál, který propojuje data z různých veřejných rejstříků s cílem ztransparentnit výdaje státu a propojit je do souvislostí. Smlouvy začaly být zveřejňovány od července 2016, nicméně od července 2017 je zveřejnění v registru smluv podmínkou účinnosti

těchto smluv. Jinými slovy nezveřejněná smlouva ve stanovené lhůtě 3 měsíců by se mohla stát neplatnou. Tyto smlouvy zveřejňují všechny státní a veřejnoprávní instituce, územně samosprávné celky, státní podniky, právnické osoby, v nichž má většinovou majetkovou účast stát nebo územní samosprávný celek a další instituce definované zákonem o registru smluv. Smlouvy musí být publikovány v otevřeném a strojově čitelném formátu včetně metadat.

Díky Hlídači státu lze zmapovat provázání zkoumané osoby (resp. společnost) se státní nebo veřejnoprávní institucí apod., což může indikovat další souvislosti. Hlídač státu obsahuje rovněž celou řadu grafů a statistik a dokáže rovněž upozornit na vážné nedostatky ve zveřejněné smlouvě včetně takových, které mohou znamenat neplatnost smlouvy (viz **Příloha 4**).

3.5. Profil zadavatele, věstník veřejných zakázek, vsechnyzakazky.cz

Profil zadavatele je elektronickým nástrojem, prostřednictvím kterého zadavatel podle zákona zveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám způsobem, který umožňuje neomezený dálkový přístup, a jehož internetová adresa je zveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek na adrese <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz>.

Na profilu zadavatele lze dohledat dokumenty týkající se veřejných zakázek počínaje zadávací dokumentací, protokolu z otevírání obálek až po samotnou smlouvu. Informační povinnost na profilu zadavatele začíná u veřejných zakázek, které překročí 500 tisíc Kč bez DPH.

Je vhodné využít rovněž užitečný nástroj pro vyhledávání veřejných zakázek a zobrazování různých statistických ukazatelů www.vsechnyzakazky.cz

3.6. Sociální sítě

Jedním ze zdrojů informací mohou být i sociální sítě (z hlediska množství potenciálního obsahu nejvíce [Facebook](#), sekundárně [Twitter](#) či [LinkedIn](#) a jiné). Přístup k obsahu profilu ovšem záleží od toho, do jaké míry má zkoumaná osoba nastavenou ochranu soukromí na svém profilu. Nejprve je vhodné se zaměřit, zda se jedná o skutečný a nikoliv fake profil, dále na reputační charakter takového profilu (charakter a obsah vlastních příspěvků, charakter a obsah sdílených příspěvků, relevance příspěvků, přátel/sledující apod.). Je potřeba si uvědomit, že se do jisté míry jedná o subjektivní posouzení, nicméně v případě excesivních příspěvků lze částečně odvodit charakter zkoumané osoby. V případě, že je profil "uzamčen", tak lze alespoň částečně odvozovat od přátel zkoumané osoby (pokud není rovněž zamčeno).

3.7. Databáze příjemců dotací

V rámci kontextu komplexního vyhodnocení osob resp. společností je vhodné zjistit, zda daná osoba/společnost čerpá/la dotace, což může napomoci k odhalení vnitřního fungování společnosti a možného napojení na vybrané subjekty poskytující takové dotace.

Přehledná centrální evidence/registr všech dotací (národní i evropské) neexistuje. Lze dohledávat např. v národních (z centrálního rozpočtu poskytnutých) dotací prostřednictvím CEDR (<http://cedr.mfcr.cz/cedr3internetv419/default.aspx>).

Evropské dotace (kromě zemědělských) lze dohledávat v dokumentu "Seznam operací" dostupných na <https://www.dotaceeu.cz/cs/Statistiky-a-analyzy/Seznamy-prijemcu>, jenž je spravován Národním orgánem pro koordinaci pod Ministerstvem pro místní rozvoj. Zemědělské dotace (evropské) jsou dohledatelné na webu Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), což je řídicí orgán Programu rozvoje venkova (zemědělské dotace) v databázi "Seznam příjemců dotací" zde: <https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci#>.

3.8. Centrální evidence exekucí

Jedním z dalších nástrojů, kterým lze ověřit míru důvěryhodnosti zkoumaných osob je centrální evidence exekucí (<https://www.ceecr.cz/>), ve které se zapisují údaje týkající se vyrozumění o zahájení exekuce až po údaje z pravomocných usnesení o nařízení exekuce. Jednotlivé úkony v centrální evidenci exekucí jsou zpoplatněny částkou 60 Kč/ úkon. Samotná existence exekuce nutně neznamená důvod pro označení osoby za nedůvěryhodnou (viz kapitola rizikové faktory).

3.9. Využití zákona o svobodném přístupu k informacím

V případě, že na prověřování máte časový prostor, tak jedna ze základních možností, jak získat relevantní informace, je využití zákona o svobodném přístupu k informacím (zákon č. 106/1999).

Podání žádosti veřejným institucím či úřadům dle tohoto zákona je jednoduché – může být dokonce podáno prostřednictvím emailu. Je nutné se odkázat na tento zákon, uvést přesně požadovanou informaci a své identifikační údaje. Podrobné návody lze najít na stránkách nevládní organizace Otevřená společnost <http://www.otevrenaspolecnost.cz/pravo-na-informace>. Trochu složitější je postup v případě, že úřad odmítne informace poskytnout, poskytne nepravdivé informace či případně si zaúčtuje nepřiměřenou částku za poskytnutí informací. Vždycky se lze bránit a jednotlivé postupy jsou uvedené na stránkách Otevřené společnosti.

3.10. Nástroje pro vizualizaci vztahů (profesionální nástroj TOVEK, BIZGUARD nebo CRIBIS)

Pro sofistikovanější a analyticky náročnější rešerši lze použít placené nástroje typu Tovek, Bizguard, Cribis nebo ClueMaker. Jedná se o desktopové aplikace určené k vyhledávání informací, tvorbě různých typů analýz a vytváření přehledů a rešerší. Umožňují prohledávat a analyzovat lokální informační zdroje – souborový systém, elektronickou poštu nebo ODBC databáze, stejně jako i různá speciální data jako např. přepisy hlasových záznamů nebo data z mobilních telefonů. Jedním z nástrojů je i vizualizace vztahů zkoumané osoby s dalšími osobami/ subjekty apod. Jednoduchou vizualizaci vytvořenou pomocí nástroje Tovek znázorňuje **příloha 5**.

3.11. Politické angažmá

Jedná z možností jak zjistit, zda se dotyčná osoba např. účastnila v minulosti některých z voleb je dohledání skrze oficiální web Českého statistického úřadu www.volby.cz. Agregované data z tohoto webu zpracovává a umožňuje v nich vyhledávat například komerční web volby.kurzy.cz/lide.

3.12. Reference

Je vždy vhodné zjištěné informace případně předložené dokumenty ze strany prověřované osoby ověřit skrze třetí osoby, které mohou dodat zjištěním plastičtější obraz bez ohledu na to, zda se jedná o pozitivní nebo naopak znepokojující fakta. Při zjišťování referencí je však třeba se dotázat na vztah dotazovaného k osobě, o jejíž důvěryhodnost jde, aby byly zachyceny osobní antipatie a odstíněny subjektivní vlivy.

3.13. Stránky Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí

Internetové stránky Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (udhpsch.cz) obsahují důležité informace o financování a fungování politických stran. Nachází se zde přehled

transparentních účtů, finančních výročních zpráv jednotlivých stran a podrobnosti k jednotlivým volbám. Snadno lze tak dohledat například sponzory politických stran.

3.14. Centrální registr oznámení veřejných funkcionářů, Opendata, Záznamy z jednání zastupitelstva, rozklikávací rozpočty a další zdroje

Centrální registr oznámení na adrese <https://cro.justice.cz/> obsahuje úplnou evidenci všech oznámení podaných veřejnými funkcionáři podle § 9 až §11 a § 12 odst. 4 zákona o střetu zájmů.

V případě analýzy dotačních řízení je velmi dobrým pomocníkem projekt Dotační parazit (www.dotacni-parazit.cz). Je třeba mít ovšem pochopení, že tento web centralizuje informace o dotačních řízeních, které jsou dostupné. Řada informací ovšem pořad není dostupná a řada informací o dotačních řízeních je nutné žádat na základě zákona o svobodném přístupu k informacím.

Cenným zdrojem informací jsou rovněž OpenData – rozsáhlé informace ekonomického charakteru jsou dostupné na stránkách Ministerstva financí zde <https://data.mfcr.cz/cs/seznam-vsech-datovych-sad>

Využít lze i řadu informací, které zveřejňují města a obce – například zápisy z jednání zastupitelstva či rozklikávací rozpočty.

Přílohy

Příloha 1: Vyhledávání v obchodním rejstříku dle fyzické osoby

Veřejný rejstřík a Sběrka listin

Veřejný rejstřík podle fyzických osob v angažmá

Příjmení: Jméno:
 Datum narození: DD.MM.RRRR Obec:
 Angažmá:
 Subjekt veden u:

Max. počet zobrazených položek: 50

Vyhledávat údaje:
 Jen platné
 Jen platné

Vyhledat

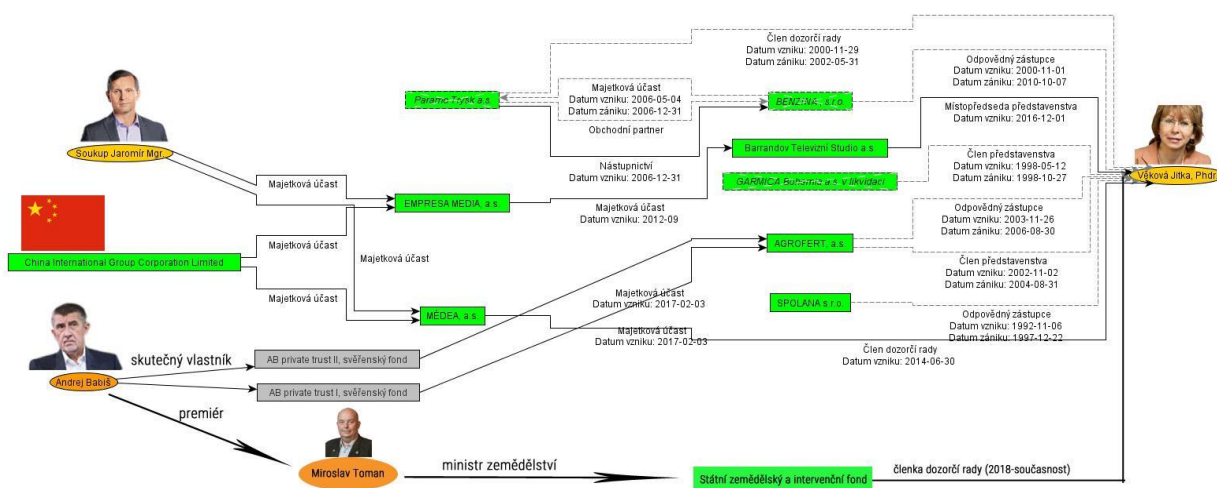
[Jak na to?](#)
[Podmínky provozu](#)
[Rejstříkové soudy](#)
[Evidence údajů](#)
[Insolvenční rejstřík](#)

[Veřejný rejstřík podle subjektů](#)
[Veřejný rejstřík podle právnických osob v angažmá](#)
[Veřejný rejstřík podle fyzických osob v angažmá](#)
[Automatické aktualizace ze základních registrů](#)
[Podání do veřejného rejstříku](#)

[Co s elektronickým výpisem](#)
[Portál pro podnikatele: BusinessInfo.cz](#)
[Příručce: Jak založit firmu / společnost](#)
[Informační místa pro podnikatele](#)
[Technická podpora](#)

Příloha 2: Vytvoření základní struktury vazeb

Úkolem je vytvoření základní struktury vazeb (subjektů prověřování) u osoby jménem JITKA VĚKOVÁ. Tento příklad byl záměrně vybrán z toho důvodu, že se jedná o osobu na první pohled neznámou a nenápadnou a přitom po rozkreslení vazeb najdeme přímé pojitko na premiéra Andreje Babiše či bulvárního magnáta Jaromíra Soukupa. Po získání určité praxe není třeba rozkreslovat a zkoumat všechny vazby na subjekty, ale stačí pouze ty podstatné. Na druhou stranu občas zdánlivý detail se může stát rozhodující při hodnocení, a proto analýza všech možných vazeb je pochopitelně ku prospěchu. Jednotlivé vazby je vhodné prozkoumat a popsat včetně časových údajů, ovšem u samotného grafu nesmíme zapomínat na přehlednost, a proto je nutné dávat si pozor, aby graf nebyl přehlcen informacemi.

Příloha 3: Ukázka vyhledávání v mediální databázi

The screenshot shows the 'Monitoring' section of the Pirátská Strana website. On the left, there is a 'Topics' sidebar with a list of categories and their respective counts: All topics (17663), Česká pirátská strana (859), Eurovolby (103), Poslanci a Poslankyně (644), Zastupitelé (307), and Starosta (20). The main content area is titled 'Česká pirátská strana' and shows search filters for 'Source', 'Radovan Krejčíř korupce', and a date range from 28/02/2019 to 28/03/2019. Below the filters, there are options for 'Clear filter', 'Saved queries', and 'Advanced search'. A summary bar indicates 'Items without duplicates: 17663', 'all: 27904', and 'unread: 17657'. There is also a 'Show' button and a 'Graphs' option.

Příloha 4: Ukázka využití Hlídače smluv ve vztahu k závažným nedostatkům zveřejněných smluv

Dopravní podnik hl.m. Prahy, akciová společnost

firma (spolu)vlastněná státem či samosprávou

Založena 03.07.1989
První známá smlouva podepsána 4 roky po založení firmy.

IČO 00005886

Datová schránka fhidrk6

Dceřinné společnosti [Hierarchický přehled dceřinných společností](#)

Další informace o subjektu více na merk

První smlouva v RS 18.1.1994
uveřejněna

Poslední smlouva v RS 28.3.2019
uveřejněna

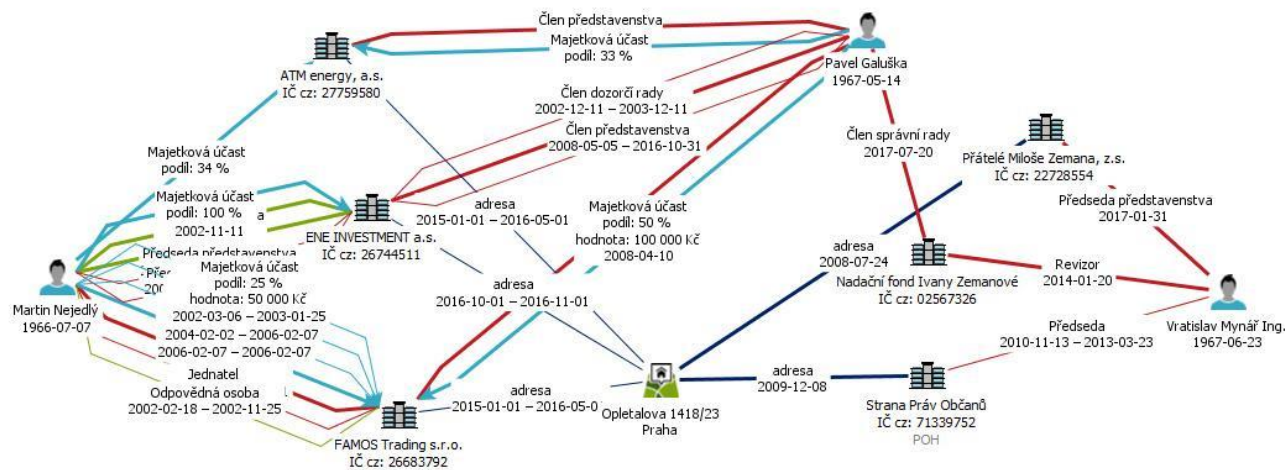
Sdílení na Facebook na Twitter Vložit do vlastní stránky

Problémy a varování

- Státní firma má v registru smluv **472 smluv obsahujících tak závažné nedostatky v rozporu se zákonem, že jsou velmi pravděpodobně neplatné.** [Q UKÁZAT TYTO SMLOUVY](#) [HLÍDAT TYTO SMLOUVY](#)
- Současně má v registru smluv **671 smluv obsahujících vážné nedostatky.** [Q UKÁZAT TYTO SMLOUVY](#) [HLÍDAT TYTO SMLOUVY](#)

Příloha 5: Ukázka vizualizace vazeb prostřednictvím nástroje TOVEK

Na uvedeném příkladě zobrazení provázanosti Martina Nejedlého a Vratislava Mynáře.

V tomto dokumentu byly použity ikony ze serveru Flaticon.